

greppa näringen

Greppa Näringen framåt, Vad är på gång?

webbkurs 2022-11-07

Stina Olofsson, Jordbruksverket

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Sveriges strategiska plan CAP 2023-2027

- › Antogs 28 oktober av EU kommissionen
- › 60 miljarder + 4,3 nationella åtgärder
- › 35 % ska vara ettåriga miljö- och klimatåtgärder kopplade till grundersättningen
- › Den stora miljöersättningen är stöd till ekologisk produktion 147-737 kr per hektar beroende på gröda och 177 kr per hektar åker baserat på 1 de per ha

Stöd till kompetensutveckling

Syftet är att öka kompetensen hos verksamma på landsbygden på ett sätt som bidrar till målen i den strategiska planen. Stödet ska bidra till en hållbar ekonomisk, miljömässig och social utveckling.

Stödet fokuserar i kommande period på tre temaområden:

1. konkurrenskraft och djurvälstånd
2. miljö och klimat
3. livsmedel och besöksnäring.

Greppa Näringen hör till område 2-

230 miljoner för Greppa Näringen fördelas till länsstyrelserna, 46 miljoner per år. Greppa Näringen centralt finansieras av nationella medel.

Viktigt att kunna hänvisa till miljöersättningar

En hel del nyheter i den kommande CAP-perioden, bland annat

- › investeringsbidrag
- › miljöersättningar

Ny miljöersättning 2023 precisionsjordbruk

Nitratkänsliga områden, inte för trädgård och permanenta grödor

Den som ansöker om stödet ska:

- › ha en växtodlingsplan med gödslingsplanering för varje år och för alla skiften
- › göra en växtnäringsbalans minst vart 3:e år
- › ha en markkarta som är högst 10 år gammal
- › analysera växtnäringsinnehållet i flytgödsel
- › ha en bevuxen zon på 2 meter runt dräneringsbrunnar som ligger inne på ett skifte.

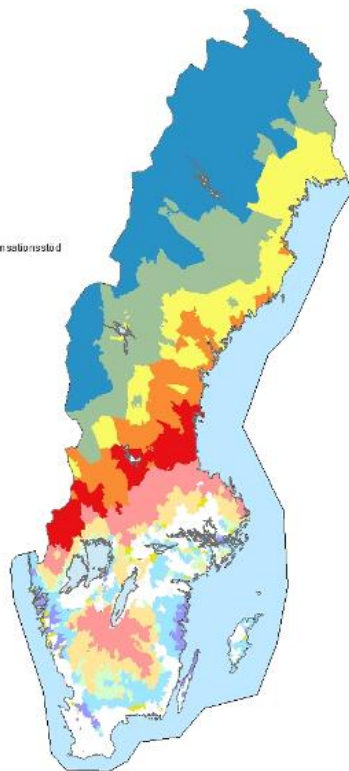
Den preliminära ersättningen 2023 är 25 euro per hektar.

Ny ersättning 2023 mellangrödor för kolinlagring

För ersättning för mellangröda ska marken finnas inom stödområde 6–12 eller inom område 13 utan kompensationsstöd.

Teckenförklaring

Stödområden

- **arter** i utsädet är fritt men ska uppnå syftet
- högst **30 viktprocent** baljväxter i utsädet
- mellangrödan ska vara insådd i eller sådd efter skörd av huvudgrödan.
- sådd vid en **tidpunkt** så att den utvecklas väl och lagrar in kol
- **tidigast bryttidpunkt** den 20 oktober i Blekinge, Skåne och Hallands län. I övriga områden 10 oktober. Detta gäller jordbearbetning eller genom kemisk bekämpning.

Den preliminära ersättningen 2023 är 128 euro per hektar.

Omgjord ersättning 2023 minskat kväveläckage

- › Nitratkänsliga områden, Det finns inte längre krav på att viss andel av marken ska ingå i ansökan och ersättningen blir 1-årig

Fånggröda

- arter ska vara vallgräs, vallbaljväxt max15 vikts% i utsädet, rättika, oljerättika, vitsenap, i vissa fall höstråg, westervoldiskt rajgräs
- den ska vara insådd i eller sådd efter skörd av huvudgrödan
- sådd vid en tidpunkt så att den utvecklas väl och lagrar in kol

Den preliminära ersättningen 2023 är 147 euro per hektar

Vårbearbetning av åkermark

- › marken ska ligga kvar obearbetad till den 31 december det aktuella stödåret, det vill säga till året efter att ersättningen söks

Den preliminära ersättningen 2023 är 69 euro per hektar

Fleråriga miljö- och klimatersättningar

Nitratkänsliga områden

Skyddszoner

De ska vara sådda med vallgräs eller vallgräs i blandning med vallbaljväxter eller fröblandningar som gynnar insekter. Det är inte tillåtet att sprida gödselmedel eller växtskyddsmedel på skyddszonen.

Skyddszoner mot vattenområden -minst 6 meter breda, högst 10 meter breda.

Anpassade skyddszoner

ska vara anlagda på delar av skiftet där det kan bli ytavrinning och erosion, flera kan finnas på skiftet

Fleråriga miljö- och klimatersättning

Skötsel av våtmarker och dammar

De måste vara anlagda eller restaurerade, krav:

- › underhålla dammvallar, brunnar och övriga anläggningar så att deras funktion består under hela
- › åtagandeperioden
- › ta bort vegetation som riskerar
- › att försämra funktionen

Ersättningen är 4 000 kronor per hektar. Till det kommer eventuell markersättning som är 1 000 kronor per hektar åkermark som ingår i våtmarken. I Götalands södra slättbygder är markersättningen 3 000 kronor per hektar åkermark som ingår i

Investeringsstöd, exempel

- › anläggning och restaurering av våtmarker och dammar för att öka retention av kväve eller fosfor och för att gynna den biologiska mångfalden
- › kalkfilterbäddar för att minska läckaget av fosfor
- › tvåstegsdiken vid åkermark för att minska läckaget av kväve och fosfor
- › andra investeringar att förbättra miljöstatusen i sjöar, vattendrag eller hav. Investeringarna ska vara kopplade till övergödning eller fysisk påverkan
- › bevattningsdammar
- › kalkfilterdiken

Nationella stöd- Klimatklivet och LOVA

Klimatklivet: 2,7 miljarder kronor under 2022

Värmeåtervinning i mjölkstallar, ex på åtgärd som kan sökas, biogasinvesteringar

HaV, länsstyrelserna och kommunerna t ex anläggning av våtmarker 2020 delades 237 miljoner ut

Målgrupper, samverkan, kommunikation

- › Nya lantbrukargrupper har nåtts av rådgivning
- › Samarbete mellan rådgivare och organisationer
- › Kommunikation och media

Under 20 år har lantbrukarna & Greppa Näringen gjort det svenska lantbruket mer hållbart

Marie Larsson, Enkultens gård, Kustnehamn

10 300 gårdar som tillsammans brukar hälften av den svenska åkermarken är med i Greppa Näringen och under två decennier har våra rådgivare gjort över 60 000 gårdsbesök.

Tillsammans har vi:

- beräknat över 23 000 växtnäringsskalor vilket gör Sverige unikt.
- minskat fosforöverskottet med i genomsnitt mellan 30 och 60 procent på gårdar med djurproduktion.
- minskat kväveöverskottet i gårdarnas växtnäringsskalor med upp till 11 procent.
- utfört 3 000 rådgivningar om klimat och energi.
- utfört 8 800 rådgivningar om utfodring vilket har minskat överutfodringen markant.
- lanserat Sveriges mest lästa nyhetstjänst om lantbrukets miljöfrågor samt erbjuder flera digitala miljötjänster på vår hemsida greppa.nu.

Tack för att du är medlem i Greppa Näringen!

Rådgivning
2021–2022

Samhällets förväntningar är **fortfarande** stora

- › ... på Greppa Näringen och landsbygdsprogrammet
- › Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram
- › Livsmedelsstrategin
- › Klimatmål

och branschföretagens

Uppdrag inom vattenområdet

- › Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram
 - Åtgärder som pekas ut som viktiga (sjv)
 - Andra åtgärder- visa på effekter (sjv)
 - Göra underlag tillgängliga i vattenarbetet

HaV:s uppdrag

LEVA: åtgärdssamordnare och
pilotområden
Samverkan med länsstyrelsernas
miljöenheter

Så arbetar vi i nästa period av CAP

Svenskt lantbruks största miljöprojekt - Strategi för Greppa Näringen 2023–2027

Styrgruppen för Greppa Näringen, 2022-06-16

- › Lantbrukets viktigaste miljö- och klimatarbete
- › Många styrkor med Greppa Näringen
- › Greppa Näringen bidrar till nationella och globala mål
- › Rådgivning genom Greppa Näringen ger resultat
- › Våra målgrupper
- › Viktig samverkan i miljö- och klimatarbetet
- › Projektets organisation
- › Finansiering av rådgivningen

- › Hur vi når lantbrukarna?
 - › Utveckla formerna för grupprådgivning
 - › Öka tillgängligheten för rådgivning
 - › Distansrådgivning, webinarier
 - › Utveckla Mina sidor
- › Kommunera Greppa Näringens positiva effekter

Hösten 2020

1. Startrådgivning på hästgårdar

Våren 2021

2. Klimatpåverkan per produkt
(klimatkollen 2)

3. Odlingssystem med och
utan utan glyfosat

Hösten 2021

4. Ökad mångfald i åkerbygd

Hösten 2022

5. Hållbarhet

Uthållig gård- så jobbar jag vidare
med miljö- och klimat

Våren 2023 ?

6. "IPM gräsogräs"

Översyn enskild rådgivning inför 2023

Verktyg i Greppa Näringen

Växtnäringsbalans på webbplatsen för alla Kalkyl för gödselns värde vid spridning på webben Investeringskalkyl

- ✓ **Investeringsutrymme** använder du om du vet hur mycket pengar du kommer tjäna per år på en investering och vill veta hur stor investeringen kan vara för att den ska bära sig.
- ✓ **Pay-offtid** väljer du om du vet kostnaden för din investering och hur mycket du kommer tjäna på den per år men vill veta hur lång tid det tar att betala av den. Siffran som du får fram kan du sedan jämföra med den uppskattade livslängden på investeringen som tillverkaren anger. Då vet du om investeringen lönar sig eller inte.
- ✓ **Behövd årlig besparing/vinst** använder du för att räkna ut hur mycket pengar du måste tjäna på investeringen per år för att den ska löna sig. Den använder du när du redan vet investeringskostnad, ränta och beräknad livslängd.

Jag vill räkna på

- ☒ Investeringsutrymme
- ☐ Payoff-tid
- ☐ Behövd årlig besparing/vinst

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Anpassad kvävegödsling -viktiga verktyg

- › Rekommendationer för gödsling och kalkning
- › Gödslingsplan och utlakningsberäkning i VERA
- › Nollrutor i höstvetete på försommaren
- › CropSAT -satellitbilder och vegetationskartor

Energiaktiviteter

- › Energieffektivisering gruppträff
- › Grupprådgivning- kväveeffektivisering, nollrutor
- › Rådgivning kring biogas
- › Sparsam körning

Vattenhushållningsaktiviteter

- › Studiecirklar för dikesunderhåll
- › Markvårds-app "Hur mår din jord?"

Kampanj för minskade ammoniakförluster

- Hur kan proteinhalten sänkas i utfodringen?
- Nytt underlag till moduler
- Skrifter, nyhetsbrev om åtgärder

Uthållig produktion med god markvård

- god dränering
- mellangrödor
- ökad vallodling
- smart bearbetning

- bra markstruktur
- bevarad mullhalt
- kolinlagring
- minskade näringsförluster

Mer fakta om klimatpåverkan och kol i mark

Mer av kurser och fältaktiviteter

I Landsbygdsprogrammet är 15 till 20 procent av medlen som fördelats till länsstyrelserna avsatta för kurser och fältvandringar

Foto: Pernilla Kvarmo

Foto: Pernilla Kvarmo

Greppa Näringen och omvärlden -samverkar med:

- › Skånemejerier, HK Scan, Norrmejerier, KRAV
- › Svenska köttföretagen
- › Agronod
- › KSLA
- › WWF
- › "Kunskapsnav"
- › Landsbygdsnätverket
- › LEVA
- › SLU
- › RådNu

1. Hur når vi unga lantbrukare?

- › Vilka kanaler ska vi använda?
- › Vilka argument är viktiga?

2. Vad är viktigast för att rådgivningsföretagen ska engagera sig i och prioritera Greppa Näringen?

- › Arbetsformer?
- › Feed back? erkänsla?
- › Annat?

greppa näringen

Tack för din medverkan...

**och lycka till i
Greppa-arbetet!**

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden